

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban évenként
 egy évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 .
 Kinyitva házon kívül
 egy évre — 12 kor.
 Negyedévre — 5 .
 Vidékre postán adatliva
 egy évre — 12 kor.
 Negyedévre — 5 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Kijelöltek minden nap a határ és
 Kassa utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3

A szerkesztőség kizárólag visszadási
 vagy megfűzésre nem vállalkozik.

Működésük és hirdetésük a
 kiadóhivatalban intézendők.

Előfizetés minden évre 5 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 18.

A király Budapesten.

Sohasem éljeneztek Héderváry miniszterelnököt oly lelkesen és őszintén, mint mikor kijelentette, hogy a válság megoldása végett a király Budapestre érkezik. Ezzel az egy szóval reménynyé vált az, a mi eladdig csak elmulandó álmom volt: a kibontakozás.

Az előbbi válság-megoldási kísérlet is csak azért maradt félmunka és azért vallott teljes kudarcot, mert Bécsből, táviratilag akarták elintézni. Most pedig vihar van s viharban a távirat-drótok nem igen szoktak jól működni.

Most talán más eredménye lesz a kísérletnek.

Bármily alkotmányos tisztelettel tekintsen is a magyar nemzet a fejedelem személyére, ezt a tiszteletet sehogy sem lehet környezetére is átvinni, különösen nem akkor, mikor ez a környezet legnagyobb részét ellenségeinkből kerül ki. Ausztriában I. Ferencz József osztrák császár, osztrák tanácsosok besugásainak hatása alatt áll — már pedig nincs annál nagyobb veszedelem, mintha a magyar király dolgát az osztrák császár végzi s az osztrák államférfiak segédkeznek neki. Olyan forma az, mintha a kecske segítene a kertésznek a káposztát őrízni.

A bécsi környezet hatása eddig is kedvezőtlen nyomokat hagyott a válság történetében.

Mig a király Ischlben volt, kellemes nyaralási hangulat lengett a nemzeti követelések felett. A közvélemény előtt a király állott előtérben, a ki megértve népe óhaját, szívesen áll élére a nemzeti hadseregnek, mely első sorban az ő trónját teszi hatalmasabbá. Reménykedtünk valamennyien.

Közbejött az ischl—budapesti utvonalon mint közbeeső állomás Bécs s egyszerre megfordult a szél.

Szó sem volt többé a nemzeti engedmények teljes elfogadásáról, hanem csak katonai tanácskozásokról. Nem Héderváry utazott a királyhoz, hanem Körber, ez a ravasz osztrák, a ki ki tudta játszani egymaga a magyar minisztériumok összes bölcsességét. Nem volt szó a magyar törvényről, hanem az osztrák kapzsiságról. Szóval nem a magyar király állott előtérben, hanem az osztrák császár.

Ennek megfelelőleg alakult a hangulat Magyarországon is.

A magyar király legigazibb hívei, Apponyiék háttérbe szorultak s előtérbe nyomultak Tiszáék. A Resti Hírlap füttyölője vészjelt sipított a liberálistusnak s erre egyszerre felriadtak, a kik nem szerették volna, ha Apponyi egyenes jelleme szab irányt ennek az országnak, melyet eddig ők igyekeztek kisdud bagoly fészkeik nedves homályából vezetni saját jól fel fogott érdekeik szerint.

Ma a király Budapestre jön — s ezzel egyszerre megváltozott a helyzet képe. Elég volt ez az egy hír arra, hogy a nemzet ellenségei elnémuljanak s mint

a felhők közül a nap, kiemelkedjék a válság ködéből a nemzeti követelések teljesülésének reménye.

Ismét előtérbe lép Apponyi jelöltsége, a magyar vezényszó, a magyar katonai biráskodás, sőt egyszerre feltűnik a lát-határon a régi magyar dicsőséges lobogó, Szűz Mária képével.

Kinek ne dobbanna meg a szíve, mikor a Szűz Máriás lobogót hallja említeni? Muzeumainkban látva, régi dicsőségünk emléke lobban fel a multból — micsoda jövőt jelentene az, ha e zászlók megindulnának a történelmi gyűjteményekből s ismét odaröplőnének a magyar ezredek élére?

Bizony történelmet, dicsőséges történelmet csinálnának azok ma is.

Ma jön a király Budapestre — s tegnap kétszáz magyar hadapródot avat-tak fel katonává az ő nevével.

Nem pusztán a véletlen találkozása ez, hanem biztató jele jobb jövőnek. A magyar királyt magyar hazájában tegnap kétszáz leendő magyar tiszt köszöntötte villogó karddal: Eljen a király!

Ugyanezt kiáltotta a mai ünnepen az egész nemzet: Eljen a király, ki hű magyar népe közé jön nehéz válság idején békét hozni országának.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az emlékezés kertje.

Irta: René Maizeroy.

A szép és szomorú versaillesi kertben, ahol órák hosszat eldönghet az ember anélkül, hogy bárkivel is találkozni, az elsárgult, lehullott falevelek fedte utakon ábrándozva jártam föl s alá. Egy októberi vasárnapon volt. Homály borult a lombjaiktól megfosztott fákra és a disztelen bokrok között mély, titkos csend honolt. Nőismerősöm karomba fűzve, lassan elmélázva lépdelt mellettem és ábrándos szemével oly csodásan nézett reám. Halk, behízelgő hangján egy bus, melancholikus történetet beszélt el.

— Le Harnyl Paula egy adófelügyelőnek volt a legfiatalabbik leánya. Apja abban a borzalmas időben menekült Angolországba, amikor az emberfejeket az utca lámpaoszlopaira aggatták föl. D'Elzanges márki, aki a ködös kis kikötővároskába vonult vissza, szomorú egyhangúságban számlálgatta a száműzetés fájdalmas napjait és mint valami csodás jelenséget tűnt föl a leány, fáradt képzetében. Valami titkos vonzódást érzett iránta és új remények, új vágyak dagasztották keblét. Azok a meggondolatlan, bohókás incselkedések, azok az ártatlan enyelgések a tenger parti séták alkalmával, felkeltették a szunnyadó

érzést és nyomában a mélységes, igaz szerelem hevítő lángja lobbant föl. S egy csöndes estén az ő kedves, szőghaju menyasszonya ráállt arra, hogy egy hosszú köpenybe burkolózva megszökjék vele. Egy szegényes, viharrongálta kis bárkára szálltak föl, amely fával volt megrakva és Havreba igyekezett. A gyöngye kis teremtés reszketett, remegett, mint a félnék kis madárka, amelyik meggondolatlanul elhagyja puha fészket, ő pedig boldog, megelégedett volt, hogy szerelmesének oldalán lehetett.

Boldogan szálltak mindketten a kis hajóra. A vihar pedig sötét szárnyain végigszárguldott a haragos szinű tenger fölött és a sűrű köd egyre ott lebegett a bárka előtt. Egy sötét éjszakán aztán sziklazátonyra került a kis hajó. D'Elzanges deszkákból összetákolta kemény fekhelyen pihent és a szerencsétlenség pillanatában ijedten fölriadt álmából, baljával vérző homlokához kapott, míg törött karjával képtelen volt a mozgásra. Amint kissé magához tért, féltve szeretett menyasszonyára gondolt. Reszkető hangon kiáltotta nevét a sötét, rideg éjszakába. Viszhang helyett a morajló tenger zúgása felelt. Hiába indultak el a halászok, a kitűzött nagy jutalom reményében az elveszett leány keresésére, a mélységes tenger nem adta vissza édes halottját. A márki pedig sohasem látta többé viszont menyasszonyát. Csak olykor jelent meg előtte lázas fantáziájában és ilyenkor újból maga előtt látta a szép, szőghaju leányt, akinek ajka körül a rózsás hajnal

pirja mosolygott és formás fehér vállai olyan szépek voltak, mint egy alabástrom-szoboréi a hold ezüst sugarában. Néha álmában egy becselt arcra, ijesztő alak jelent meg, szemével olyan rémesen nézett reá és homlokát a tenger mélyén tenyésző vízi folyondárok moszatos indái vették körül.

Visszavonult csöndes kastélyába és egymagában búsult, szomorkodott a mult keserű emlékein. Napról-napra nagyobb, mélyebb volt szívének fájdalma és úgy érezte, hogy szenvedéseitől mihamarább megváltja majd a halál. Megkérte Paula kezét és boldogan gondolt arra, hogy milyen szerető hitvestárs oldalán fogja majd életének legszebb éveit eltölteni. De nem úgy történt. Az az iszonyatos ébredés a boldog álmodozásból, az a kegyetlen gondolat, hogy immár nem látja többé őt viszont soha, eloszlatta a boldogság mámorát és lesujtotta a föld porába. A kérelhetetlen halál elrabolta tőle legdrágább kincsét és magára maradt megsemmisülve a nagy sivatárságban.

A nyitott ablak mellett órák hosszat eldöngölt. Kezében a leány arcképét tartva, sokáig nézte a formás szép fejet, a mosolyra nyíló ajkat és azt a csodás szempárt, amelynek nézése elkábította. Nézte a képet, teste összegörnyedt és fájdalmas zokogásba fult. Mások megkértében, a bokrok rejtekében húzódott meg és sóhajaival elijesztette a csicsergő dalos madarakat. A visszatérő pásztorleányok, láttára keresztet vetettek magukra és messziről kitértek előle, mert azt hitték, hogy a szerencsétlen

A válság.

Látszólag szünetel a politika, tényleg erősebb mozgásban van, mint valaha és a kulisszák mögött szakadatlanul folyik a munka az ugynevezett kibontakozási kabinet előkészítésére.

A helyzet magával hozná, hogy gróf Apponyi Albert legyen a miniszterelnök. Az ellenzéknek hozzá több bizalma van, mint bármelyik másik jelöltnek, a kormánypart többsége őt óhajtja, sőt az ő szabadelvűek is már megbarátkoztak az ő miniszterelnökségének tervével és mégsem ő lesz miniszterelnök, mert Ausztriának és a koronának Apponyi nem kell; őt csak végszükség esetén fogadják el, benne csak a Kossuth-part óhajainak végrehajtóját látják.

A legújabb hírek már előkészítik a közönséget Apponyi elejtéséhez. E hírek szerint gróf Khuen most már nem Apponyit, hanem Csákyt fogja ajánlani. Maga gróf Apponyi Albert, aki ma Budapestre érkezett, késznek nyilatkozott gróf Csákyt a miniszterelnökségre ajánlani és Csáky kabinetjében belügyministerséget vállal. Az esetleges Csáky-kabinetnek Wekerle nem lesz tagja, miután kijelentette, hogy ő csak miniszterelnökséget vállal, de tárcaztát nem.

Az ügy mai állása szerint tehát egy Csáky—Apponyi-kabinetet várhatunk. Ez a terv csak akkor hiúsul meg, ha gróf Csáky Albin nem fogadná el a megbízást; de azt mondják, hogy ő már hajlandó volna, ha kellő felhatalmazással indulhat neki a paczifikáczióknak.

Bécsi hang a válságról.

A bécsi „Information“ a magyar helyzetéről a következőket írja: „Ha nem is oly értelemben, mint ahogy Bismarck ajánlotta, de néhány nap múlva Budára helyeződik a monarchia súlypontja. Ott fognak megtörténni a nagytentősségek döntései, amelyek érdekében most Bécsben az előkészületek folytak. A korona viselője abba a szűkelyhelyzetbe került, hogy megszólván maga alakítsa új miniszteriumot. Miniszterjelöltekben nincs hiány. Wekerle ex-czimborá példán olyan, hogy napjában Budapesten és Bécsben kétszer is hirdeti magát a jövő embereként, barátai beajánlják őt a

nagyfejű arisztokracziának és a t. cz. közönségnek, még pedig olyan hangon, ahogy valami új angol szappant avagy új hollandi kakaót szokás felmagasztalni. Eppen csak reklámképek kellenének még... A magyarországi helyzet aggasztó voltát már nem az obstrukzio magatartásában látjuk. Kossuth ur, Barabás ur nem oly erősek és nem oly veszedelmesek, mint a milyeneknek látszanak. A magyarországi helyzet veszedelmes voltát abban látjuk, hogy a »méréskeltek«, az ugynevezett szabadelvűpart sutba dobta a maga hagyományait, megtagadta elveit és ugyanazt kéri, mint a függetlenségi part. Nem a kivülről jövő támadás tette tartatlanná a várat, hanem a védelmére hivatott őrségek belső zendülése. A szabadelvű part körülbelül ugyanazokat a nemzeti engedményeket követeli, mint az obstrukzionisták, legfőkébb az engedmények tempójára nézve ad maga is némi engedményeket. Egy Apponyi-Wekerle-kabinet végeredményben nem volna más, mint Kossuth és Barabás urak kívánságainak egy végrehajtó orgánuma. Ilyenformán azonban a magyar állam válsága az osztrák-magyar birodalom válságává válik. Amikor az új magyar miniszterium a közös hadsereghez akar hozzányulni, amikor épp ez a hozzányulás az alaplétele az új miniszterium megalakíthatóságának: ezzel a birodalomnak osztrák felől is bevonják a magyar válság örvényébe. Nemcsak azért, mert ő felsége a multkori kéziratában Körber urnak megígérte, hogy a jövőben semmiféle olyan eldöntések, melyek az összm monarchiára vonatkoznak, Ausztria hozzájárulása nélkül nem történhetnek, hanem azért is, mert ily döntések Ausztria hozzájárulása nélkül nem is jöhetnek létre: Ausztria beleegyezését a közös hadseregben tervezett változtatásokhoz előbb ki kell kérni. Ez a beleegyezés pedig, ha mélyebb jelentőségű változtatásokról van szó, nem fog megadani. Nincs képviselőház, nincs urakháza Ausztriában, mely a hadsereg magyarizálásával szemben nyugodtan maradna. Ha a magyaroknak megadják a nemzeti engedményeket, akkor nem lesz gazdasági kiegyezés, akkor az 1867-iki politikai kiegyezésnek föntartása lehetetlenné válik. Hogy a közös hadsereg érdekében nagyobb megterhelést vegyünk magunkra, ezt el lehet rólunk hinni, de hogy egy magyarizált hadsereg érdekében vállaljuk a nagyobb terhelést, az abszurd és elképzelhetetlen dolog. Ez esetben nincs más megoldás, mint a szétválás. Ezzel tisztába kell jönni és ezt a közös meg az osztrák miniszterek kénytelenek lesznek megmondani az uralkodónak, ha nem akarnak súlyos kötelességmulasztást elkövetni.«

márkit az ördög gonosz szelleme szállta meg. A szolgálak, kik folyvást egy női nevet hallottak emlegetni, azt hitték, hogy menyasszonya a guillotine-on halt meg és e feletti bánatában esztét vesztve jár-kele olyan nyugtalanul a kastélyban.

Idő multával ez a heves fájdalom csöndes szenvedéssé lett. A multa való emlékezés mind halványabb sejtéssé fajult. D'Elzanges egész vagyonát arra költötte, hogy kertjét minél pompásabbá varázsolja és a szebbnél-szebb virágokban, a díszes cserjékben, az allegorikus szobrokat körülfutó folyondárokban élő emleket állított annak a csodaszép leánynak, aki őt egykor annyira elbűvölte, elbájolta. A legszebb rózsák az ő kertjében virítottak és a piros, hamvas szirmok, a fesledző bimbók a legreszegetőbb illattal telítették a levegőt. A karsu fák, amelyek a gyöngye szelid l-helle-ére oly kecsesen hajladoznak, hasonlók voltak Paula ringó természetéhez és a lenyugvó napbúcsusugárától bearayozott lombok olyanok voltak, mint az ő csillogó, szép hájának fűrtjei, amelyeket a játéki sugarak csókolgattak. Amott a virágágyban szegfűk és egyéb illatos virágok nevének kezdőbetűit alkották és a zöld bársonyos mohával kerített szív-formában kéklő nefelejcsék nyiltak, amelyeknek sűrű sorát sárga violákból formált nyíl szelte át, közepén ezzel a fölhatat: Aeternus Amor. A sötétlő, bársonyos iriszek ringó virágszájai oly titokzatosan mosolyogtak, mint az ő csodás tekintetű szelid szemei. A háttérben, a fal mellett magas, sötét

lombu ciprusok nyultak a kéklő ég felé és a szőkő utak csobogó viz-sugarai, mintha könynyeket hullatnának az elveszettért, aki nem tér többé soha vissza. Az ember szíve e csöndes környezetben edes-bus bánattal telt el és a márkí beteg lelkének jól esett a fák, a virágok, a fűszálak halk susogása, panasza, sóhaja.

Napok hosszat merengve, elmélázva sétált a kertjében és azt hitte, hogy Paula is vele van. A virágokra szállt pillangókat, a csicsergő madarakat elhessegette, attól tartván, hogy ezek megszenteltelenítik a Paula emlékezetének szentelt oltárt.

Az emlékezés végre teljesen kimerültté, fáradttá tette és vágyva vágyakozott a halál után, hogy ismét viszontláthassa őt, akin oly nagy szeretettel csüggött, akit annyira imádozott. Karjait szétterjesztette és úgy várta a szenvedéseitől megváltó halált. Es egy este ki is lehelt lelkét. Kivánsága szerint sirhantját illatos rózsákkal, iris virágokkal, jáczintokkal és tüzes szirmu szegfűkkel tette be. Itt, ez alatt a himes takaró alatt ámodta aztán tovább csöndes, örök álmát...

Szemeim e bus történet hallatára könnyűkel teltek meg és szép kísérem egy márvány szobrocska talapatához támaszkodva, elhaló, lágy hangon ezt ságtá az ősi szellőnek:

— Nincs nagyobb boldogság, mintha szeretünk és szerettünk...

... Es a sárgult levelek leperegtek a földre, amely alatt a mult emlékei pihennek.

A nemzeti engedmények.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Különböző lapok részleteket közölnek a hadsereg kérdésében való engedményekről, a melyeket irányadó helyen állítólag már elhatároztak. Hiteles értesülések alapján kijelenthetjük, hogy ezek a közlemények tökéletes tájékoztatáságról tanuskodnak és nyilván kizárólag hangulateltetésre vannak szánva. Hiszen minden józan ítélletű ember előtt világos, hogy a hadsereg kérdésében illetékes oldalról még nem történetelt állásfoglalás. Ha ez idő szerint ebben az ügyben már elhatároztak és eldöntöttek volna valamit, akkor sem értelme, sem célja nem volna ama kihallgatásoknak, a melyek most pnteken kezdődnek s melyeknek eredményei fogják a döntés alapját alkotni. Általában az utóbbi időben a hangulatok kiméletlen kizsákmányolása körül annyi visszaélés történt, hogy komoly lekiismeretbeli kötelesség e válságos pillanatban ily eljárással felvilágosítólag szembeszállani és komolyan appellálni a közvélemény higgadt hazafiságára.

Lukács és a királyi kihallgatás.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Néhány lap megjegyzéseket fűz ahhoz, hogy Lukács pénzügyminiszter neve nincs a királyhoz meghívott személyiségek jegyzékében. Erre vonatkozólag jól értesült oldalról helyreigazítólag közlik velünk, hogy a hivatalban lévő miniszterek minden időben ő felsége rendelkezésére állanak és mindenkor meghívhatók kihallgatásra. Természetes tehát, hogy ő felsége hivatalos tanácsadói nem szerepelnek ama személyiségek listájában, a kiknek véleményét az uralkodó csak egyes külön esetben óhajtja meghallgatni. Azokat a kombinációkat tehát, a melyek ezt az itt felhozott körülményt figyelmen kívül hagyják, teljesen téveseknek és elhibázottaknak kell mondanunk.

Felavatás a honvéd hadapródiskolában.

A nagyváradai honvéd hadapródiskola tegnap ő F-lsége születésnapján ismét megajándékozta a nemzet hadseregét, a honvédséget majdnem száz kiválóan képzett, edzett s jó magyar érzésű ifju tiszttel.

Büszkeség tölté el a jelenváltak keblét, látva maguk előtt az új leventéket, a mint esküdtek hűséget a magyar királynak s a magyar hazának.

De büszkék lehetünk főképen az intézet parancsnokára, Major alezrederre, a tanári karra, a kik ápolják évről-évre növendékeik szívében a hazaszeretetet, király iránti hűséget.

Az új tiszthelyettesek felavatási ünnepségéről a következő tudósításunk szól:

A felavatási ünnepség az intézet főépülete mögötti térségen folyt le nagy s elközlő közönség jelenlétében.

Megjelentek Békéssy József honvédezredes nejével, báró Nagy Gyula honvéd huszárezredes tisztikarával, Lukács honvédalezredes nejével, leányával, továbbá a honvéd tisztikar összes s a 37-ik gyalogezred itthon lévő tagjai.

Az ünnepélyt tábori mise előzte meg a nagy gyakorló téren, melyet Andrassy Péter katonai lelkész végzett. A mise alatt a kivonult honvédség s a neyedéves hadapródok háromszor sortűzet adtak. Utóbbiak még mint növendékek szakaszba voltak beosztva s fegyverrel s oldalfegyverrel ellátva.

Mise után diszfelvonulás volt Békéssy honvédezredes előtt.

Nyolcz óra után érkeztek vissza a hadapródok a miséről. Ugyancsak velük jött egy erre a célra alakított zászlóalj is.

A negyedévesek most is még növendéki ruhában s fegyverrel felszerelve sorakoztak.

Ezután előlépett Kovács József főhadnagy segédtsízt s messze hallható hangon olvasta fel a lelkes hangú s hazafias érzés sugallta napiparancsot, melyben a hadapródtiszthelyettesekké kinevezett negyedévesek nevei vannak felsorolva.

A nagyvárad hadapródiskola IV. évfolyamát végzett növendékek hadapród *tiszthelyettesek* kinevezettek: és pedig:

I. A m. kir. honvédségnél.

A) A gyalogságnál:

Galyasi Imre, Szabó István, Falta László, Benesch Rezső, Kiss István, Orincsay Lajos, Miku Dezső, Hrusztek Ernő, Hauler László, Csanády Tibor, nemes-rétyi Székely Miklós, Hauer Dezső, Nagy András, Némethy József, Marosi Gyula, Kovács Tibor, Ludmann Aladár, Zsidy István, Fülöpp Vilmos, Körmeny Géza, Funk József, Magassy Zoltán, Vass Géza, Damó Jenő, Pribis István, Figur Emil, Papp Béla, Tarczaly Árpád, Weinhardt Tibor, Diószegi Dezső, Pósch Rezső, uzoni Zayzon István, Beczner József, királyfi báró Jeszenák Pál, benedekfalvi Luby Pál, Murányi Miklós, Csapó Barna, Eördögh Dénes, Kozma Ernő, deési báró Diószeghy Tibor, Hadfy Zoltán, Mihálcsek Lajos, Szundy Géza, Balogh István, Gundelfinger Géza, Schmidt Sándor, Arthold Géza, Marinkovics Rezső, Géher Gyula, biski Lator Zoltán, Szücs Imre, Lórencz Károly, Eglis István, Maresch Béla, Mazurek Béla, Tima József, Székely Aurél, Nagy Lajos, nagy-barcsai Barcsay Adám, Isépy Kálmán, Gencsy Jenő, Táby Kálmán, Hofbauer Lároly, Szász Kálmán, jekelfalusi és margitfalvi Jekelfalussy Pál, csikszentmártoni Gergelyffy István, Heyer Gyula, Kovács Gábor, Bossányi Zoltán, fekésházi Tabódy Tibor, Szilágyi Béla, Hadházy András, Eperjessy Béla, Jablonszky Emil, Csallóközi Rezső.

B) A lovasságnál:

Kiskarándi Nánassy László, Nábráczky István, Déri Zoltán, Vécsei Ernő, Elek Emil, Bozán Andor, Eller Lajos, bikfalvi Pál-János Zsigmond, berthóti Berthóty István, Heppes Sándor.

II. A cs. és kir. közös hadseregben.

A) A gyalog csapatoknál:

Aranka László, Caltium Péter, Hochholtzer Géza.

B) A lovassághoz:

Keplinger Géza, Kenese Váldemár, Oláh Bertalan, péchujfalusi Péchy Gábor, Palkovics Kázmér, Bayer Domonkos.

A napiparancs a következő lendületes szavakkal végződik:

Midőn a legnagyobb örömtől áthatva ezen kinevezéseket közlöm s önöket mint újonnan kinevezett hadapród tisztelhelyetteseket, az intézet kötelekéből hivatásuk és életpályájuk dicső útjára elbocsájtom, szívem sugallatát követem, hogy úgy saját, mint az intézet tisztí és tanári kara nevében a legőszintébb szerencse kívánatomat kifejezzem.

A honvéd és katonai nemes hivatásával járó köteleltségeljesítés egyenes útján haladjanak mindenkor; a becsületesség és a nemes becsvágy és feltétlen hűség engedelmisség legyenek egész katonai pályájukon vezérszavak.

Kövessék szent hivatásukat! Kövessék a jeligét »Istennel Királyért és Hazáért!« kövessék ezt azzal a lelkesült forró katonai szívvvel, melylyel önök a mai napon ez intézet falait elhagyva magasztos életpályájukra kilépnek s véssék szívükbe és őrizzék meg e jeligét változatlanul szívük utolsó dobbanásáig s utolsó csepp véréket is késznek legyenek érte bármikor feláldozni.

Lépjének ki tehát Önök az életbe, legyenek bátrak, vitézek, hősök, lovagiasak, a nemes dicsvágy és minden hazafias férfias erény hasza át szíveiket, legyenek az erényeknek tündöklő példaképei és legyenek mindenképp felett ő Császári és Apostoli Királyi Felsőségnek és szent hazáknak sűrű hű derék harcosai.

Lezáratott 12-kor.

Mayor alezredes,
iskolaparancsnok.

A napiparancs felolvasása után a negyedévesek felsiettek az épületbe, átöltöztek mindannyian saját ezredeinek tisztelhelyettesi uniformisába s a ragyogó új egyenruhában, hosszú karddal pár perc múlva megjelentek a publikum előtt. Most következett a felavatás leglélekelőbb aktsa: az eskü.

A felavatandó tisztelhelyettesek kettős zárt sorban sorakoztak az asztalka előtt, melyen két gyertya között a feszület volt elhelyezve.

Az asztaltól jobbra egy honvédtiszt a kibontott zászlót tartotta a felavatandók fölé meghajva. A zászló mellett egy honvédhadnagy állott kivont karddal, mögötte pedig Mayor alezredes iskolaparancsnok segédtsíztjével, Kovács József főhadnaggal. A tanári kar kissé távolabb helyezkedett el.

A templomi csöndben az asztalkához lépett Pálffy Béla főreáliskolai hittanár, hogy elmondja felavatási beszédét, melynek megtartására a szabadságon levő Aranyossy J. Celestin hadapródiskolai lelkész helyett felkérték.

A jeles egyházi szónok erős, az egész teret átható hangon kezdte beszédét, úgy, hogy nemcsak a körülötte csoportosult közönség, de a távolabb álló új tisztelhelyettesek, sőt a mögöttük sorakozott honvédcapatok is minden szavát jól hallhatták.

A hazafias, tüzes beszédet a szónok a következőkkel kezdte:

Keresztény magyar ifjak! Fiatal véreim!

Szeretettel nézem fényes soraikat! Szeretem látni lelkesedéstől ragyogó szemeiket, örömtől dagadó mellüket, hazám biztonságának bástyáit s erős, fejlett természetet, jövő győzelmek zálogát.

És ez a szeretet a vár közössége, a faj egysége folytán büszkeséggé emelkedik bennem, büszkén gondolkodom rá — ezek magyar katonák.

Nézenek körül, mindenki örömmel tekint önökre! Itt vannak szüleik, szemükből vissza ragyog a boldogság, hogy katonát adhattak hazájuknak, itt vannak diszben tanáraik, hogy méltó önérettel lássák búcsuzóképen négy évi odaadó fáradságuk értékes gyümölcsét, az önök fényes csapatát és itt a zászló, hivatva susog felőtök, gyertek, — utánam.

Csak egy eskü szó kell s önök fiatal véreim indulhatnak a zászló után.

De várjanak még.

Látom lelkesedésüket, mely csodát művelne, ha most kellene ellenségre menni a zászló után és én megállítom esküre emelt kezüket, előre induló lábaikat. Nem azt akarom, hogy az ünnepélyes pillanat szülte lelkesedés görög tüzénél lássák azt a zászlót, hanem pusztán a nyugodt gondolkodás és szoros köteleltségérzet fényénél mutassam meg az utat, melyre e zászló alatt lépnek.

Fiatal véreim!

Temető útján épült fel iskolájuk. Ha éneket hallottak az utcán, gyászének volt az, ha zaj hangzott be tantermeikbe, a zokogás hangja volt s ha néma csöndben, csak a kocsik dübörgése hangzott, olyan fájdalom vonult a temető felé, melynek már sem könnye, sem zokogása nem maradt.

Megkérdezték-e a halottakat, kik szakadatlan sorban naponként erre teszik meg utolsó útjukat, hogy miért éltek, s érdemes volna-e azért újra élni?

Esküdni akarnak. Az eskü több mint a becsületszó, egész lelküket adják át vele, egész életüket kötik le, gondolták-e rá, hogy megéri-e egy életnek czélját a katonai pálya? Nem becsesebb-e más?

Beszélgjenek hát az itt naponként vonuló holtak. A sirnál megszűnik a képmutatás, idézzük őket.

Ki voltál?

— Munkás! Két kezemmel kerestem kenyerem és megszereltem azt. Most pihenni térek. A kenyérért dolgoztam.

Becsületes élet volt.

— Ki voltál?

Egy családnak mindene. Szerelmem alkotta a fészket, Isten áldása népesítette be s minden boldogságom e kis fészket volt. Érettük éltem.

Becsületes élet volt.

Más koporsó jön. Ki voltál?

Tudós, művész, költő. Milliók lettek boldogabbak találmányom által, e nemzetre árasztottam fényt tollam, ecsetem, véscím által. Én nem halok meg teljesen, nevem él.

Dicső élet volt.

És most kúrtszó hangzik: katonát temetnek. És azt is megkérdejük, miért éltél? Vagyont gyűjtöttél — nem. Családi boldogságot szereztél — nem. Tudós, művész voltál, — neved megörökítésén dolgoztál — nem.

Miért éltél hát.

És a katoná megfelel. Ti értetek.

Hogy kenyeret adjon az ipar, hogy nyugton lehessen a család, hogy dolgozhassék a művész, tanulhasson a tudós, azért éltem én. Fegyvereimből raktam fészket a béke galambjának, mert ilyenben lakik s az én erős karom tartotta fogva a biztonságot, mely reátok árasztotta áldását, mely nélkül nincs kultur élet.

En álltam a haza határán, mint a lángpallosu angyal a paradicsom előtt, hogy sem ember, sem ördög oda be ne jusson. Ti bent éltetek, én kint vigyáztam, ti boldogságotok után jártatok, én ellenségeitek elé álltam. Katona voltam.

Nos! fiatal véreim, most nézzenek újra a zászlóra és feleljenek szép-e ez élet czéljával a katonai pályát választani? feleljenek van-e szebb földi pálya a katonainál, mely nem magáért, nem egy kis körért, nem egy osztályért, de a haza földje s népe boldogságáért él, s kész bármikor meghalni.

Fiatal véreim! fel a fővel, ti katonák lesztek.

Ezután rátért a király és haza iránti kötelességekre.

Rámutatott, hogy a katonai uniformison két szent klenodium van: fejük felett a haza cimere s kardbojtjukon a király monogramja. Az előbbi egy darab a haza lelkéből, az utóbbi egy darab a király lelkéből. Szépen fejtegette, hogy mit vár tőlük a haza és a király.

Visszapillantást vetett a magyar történelem kiválóbb mozzanataira; jellemezte kimagasló férfainkat, akik fényes hadi tettekkel ékeskedtek. Megjelentette azokat a magyar hősokeket, akiknek helyét az ifjak vannak hivatva pótolni. A magyarok Istene is gyönyörködve néz le reájuk e magasztos perczen. Végül felhívta az ifjakat az eskü letételére.

A beszéd mély hatást tett a jelenlevőkre s végül zajos éljenzésben törtek ki. A jelenlevő tiszték mindannyian gratuláltak Pálffynak remek beszédeért.

Ezután a zászlóval előbbre léptek s Kovács József segédtsízt előre olvasva az eskümintát, *kilenczvennégy* ifju erőteljes, érczes hangon mondotta utána 3 ujját ég felé emelve az eskü szavait, az Isten szabad ege alatt így törhetetlen hűséget a magyar királynak s a magyar hazának.

Amint az eskü szavai elhangzottak, az intézet kiváló parancsnoka, Mayor Miklós alezredes lépett elő s rendkívül meleg szavakkal vett búcsút a távozótól a maga s a tanári kar nevében.

Atyailag figyelmeztette most már volt növendékeit, hogy az imént letett szent eskü szavait mindenkor s minden körülmények között tartsák meg, lelkükbe vésték, hogy az intézetben négy évig ápolta hazaszeretetet, vallássságot, a trón iránti hűséget őrizzék meg ifju szíveikben mindhalálig.

A maga s a tanári kar jókívánatait tolmácsolva igéri, hogy állandó érdeklődésük fogja a távozót különböző útjaikon kísélni, de ők is elvárják, hogy mindvégig hívek maradjanak az intézet szelleméhez s csak emelni fogják annak hírnevét. A mindvégig emelkedett s hazafias beszédet a király ő Felsőge éltetésével fejezte be. Szavait háromszoros éljenzés követte, a zászlót dobpergés között meghajtották.

Végül kilépett a sorból Galyasi Imre tisztelhelyettes, ki első rangszámmal lett kitüntetve s szép szavakban köszönte meg a parancsnok s tanári karnak önzetlen, odaadó munkásságát, melylyel őket jövőndő pályájukra előkészítették s társai nevében fogadást tett, hogy

szivük utolsó dobbanásáig küzdeni fognak **Istennel Királyért és Hazáért.**

Kardját kirántva hüvelyéből, ő Felsége fejére kért áldást. Az ifjak mind magasra tartva kivont kardjukat, lelkesen éljenztek a magyar királyt.

Végül a tiszthelyettesek a tisztek csoportjába vonultak s a diszszászlóalj s a növendékek csapatai eldefiliroztak a parancsnok előtt.

Ezzel az ünnepség véget ért. A tiszthelyettesek felvonultak a tanterembe, hol derék, kiváló századparancsnokuktól, **Hauser** Henrik századostól vettek érzékeny, meleg búcsút.

Délben diszzebéd volt, melyen Békéssy honvédezeres is megjelent tisztjeivel. Számos lelkes, hazafias pohárköszöntő hangzott itt el a királyra, hazára, az ezredesre, az intézet parancsnokára s tanári karára. Böven kijutott az elismerésből a vendégszónoknak, **Fálffy** Bélának is, kit az ebéden mindvégig ünnepeltek.

A király születésnapja.

Tegnap volt ő Felsége születésnapja. Az évfordulót városunk közönsége is méltóképen ülte meg. Dél előtt 9 órakor a székesegyházban hálaadó szent mise volt, melyen **Vinkler** József v. püspök, kápt. helynök czelebrált fényes segédlettel.

A Te Deumon ott voltak: Dr. **Beöthy** László főispán, **Medvigy** Mihály táblai tanácselnök, **Rimler** Károly polgármester, özv. Des **Echerolles-Kruspér** Sándorné, Keszthelyi Zoltán m. főjegyző, Bordé Ferenc városi főjegyző, Ragány János főszámvevő és Dús László főügyész, mindannyian diszmagyarbar, továbbá **Lausch** Károly alezredes, **Schöplín** Agoston postaigazgató, dr. **Móré** Pál táblabíró, **Lukács** Odön tanácsos, **Novotny** Alfonz gimn. igazgató, dr. **Wallner** Odön m. főügyész, **Pfuhl** Agoston h. pézzügyigazgató, **Lázár** Márton kir. altgyész, **Szmetka** L. Odön, **Mártoncsik** Alajos főgimn. tanárok, **Lakos** Lajos v. levéltárnok, **Géczy** Lajos, **Petry** Gyula és **Kappel** György reáltanárok stb.

A középületeken s számos magánházon nemzeti zászlók lengtek.

A nagyváradi gör. kath. székesegyházban szintén nagy egyházi fényvel tartották meg ő felsége születésnapja alkalmából a hálaadó istentiszteletet. Az ünnepélyes szent misét és iTe Deumot dr. **Radu** Demeter püspök tartotta a káptalan tagjai s a központi papság segédletével. A hálaadó istentiszteleten nagy számmal voltak jelen a hívek.

A gör. keleti templomokban is a szokásos időben voltak tegnap dél előtt a hálaadó istentiszteletek. A Szent László-téri u. n. holdas templomban **Mangra** Vazul püspöki helynök pontifikált. A szent mise alatt hálaadó imát mondott a király életéért és boldogságáért. A püspöki helynöknek **Pakála** Tamás, **Papp** János katonai lelkész, **Papp** György szentszéki irattárnok és **Bogye** Pál lelkész segítettek a szent misénél. Az istentiszteleten sokan vettek részt a hívek közül.

Budapesten.

Tegnap reggel 9 órakor a budai Vérmezőn a király születésnapja alkalmából nagy katonai diszszemle és ünnepélyes istentisztelet volt, melyet óriási közönség nézett végig.

A helyőrség csapatai már 8 órakor kivonultak s négy oszlopban állottak föl. A felvonulás és elhelyezkedés fél kilencz órakor ért véget. Az összes csapatok fölött báró **Steininger** altábornagy parancsnokolt. Az elhelyezkedés után néhány percz múlva kürtszóval jelezték **Lobkovitz** herczeg hadtestparancsnok megérkezését. Az egész tábornoki kar ekkor jelentésre a hadtestparancsnok elé lovagolt, majd

pedig **Lobkovitz** herczeg dobpergés és kürtszó mellett ellovagolt a felállított oszlopok arczéle előtt.

Pontban 9 órakor megkezdődött az ünnepi mise, melyet fényes segédlettel **Várady** tábori plébános czelebrált. Urfelmutatáskor a katonaság háromszoros sortűzet adott, a Táborhegyről pedig 24 ágyulövés dördült el. — A katonai ünnepélyen háromnegyed 9 órakor huszárjai élén megient **József** Agost főherczeg, akit féltiz órakor **Auguszt** főherczegnő is követett.

A budavári koronázó Mátyás-templomban a király születésnapja alkalmából dél előtt 10 órakor volt a hivatalos istentisztelet, amelyet **Vaszary** Kolos biboros-herczegprimás czelebrált. A főistentiszteleten jelen volt gróf **Khuen-Hédervary** vezetése alatt a kormánynak minden tagja, az államtitkárokkal együtt. A főrendiház részéről gróf **Csáky** Albin, a képviselőház részéről gróf **Apponyi** Albert és **Tallian** Béla jelent meg. Ott voltak továbbá: **Márkus** József főpolgármester, **Rudnay** Béla főkapitány, az egyetemi rektorok, valamint nagy és diszes közönség.

Bécsben.

A király születésnapja alkalmából Bécs városa fel volt lobogóva. Reggel 5 órakor 24 ágyulövés jelezte az ünnepnap kezdetét, mialatt a katonazene az udvari főőrségről elindulva, zenészővel járta be az utcákat. Reggel 7 órakor ő felsége **Lipót** bajor herczeg és **Ferencz** Szalvator főherczeg és ezek nejeinek szerencsekívánatait fogadta. 11 órakor a legfőbb méltóságok gratuláltak. Reggel 8 órakor a schmelzi gyakorlótáren diszszemle volt a bécsi helyőrségnek **Üxküll** hadtestparancsnok vezénylete alatt kivonult csapatai fölött. A szemlést **Rainer** főherczeg tartotta, a ki 8 órakor jelent meg a gyakorlótáren. A főherczeget fényes kíséret követte, köztük **Ferencz** Szalvator főherczeg, **Liechtenstein** főudvarmester, **Pitreich** hadügyminiszter, **Beck** vezérkari főnök, **Paár** és **Bolfras** főhadsegédek, az összes Bécsben időző aktív tábornokok és tőrztisztek, a mennyiben a csapatok között nem foglaltak helyet, számos nyugalmazott tábornok és tiszt és a legtöbb külföldi katonai attasé. A hadtestparancsnok jelentést tett **Rainer** főherczegnek, mire ez ellovagolt a csapatok arczéle előtt. Ezután **Belopotoczký** tábori püspök tábor misét mondott. Végül a csapatok elvonultak **Rainer** főherczeg előtt.

A bécsi lapok lelkes hangú cikkeiben írják ő felsége születésnapjáról. Az összes katolikus templomokban ünnepi istentiszteletek voltak, a melyen a községi és kerületi képviselők, az állami hatóságok, a tanuló ifjuság és nagy közönség volt jelen.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat							
	7.33	9.50	—	—	4.44	—	8.58	
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	8.58	
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V. Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30	
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat							
	8.30	10.42	—	—	8.—	5.34	7.20	9.53
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	—	8.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.04	11.00	—	—	3.11	5.51	7.31	—
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.18	
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.	—	—	11.27	—	—	6.18	—	10.34

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

* **Katonai kinevezések.** O Felsége a »Theresianum« katonai akadémia végzett növendékei közül **Bassenheim-Bornheimi** báró

Waldbott Kelemen, **Telegdi** József és körményesi báró **Fidh** Lászlót a 7. sz. Vilmos huszárezredben s **Schnörch** Jenőt a 37. sz. gyalogezredben, továbbá a honvéd akadémikusok közül **Fényes** Barnát a honvédvárad 4. honvédgyalogezredben, **Pelsőczy** **Hámos** Lórándot a 7. Vilmos huszárezredben **hadnagyokká** nevezte ki. A honvédelmi miniszter a pécsi m. kir. honvéhadapródiskola végzett növendékei közül **Olle** Bélát és **Vucskits** Ottót, továbbá csikszent-simoni **Lakatos** Lászlót a cs. és kir. pozsonyi gyalogsági hadapródiskola IV. évfolyamát végzett növendékét a nagyváradi 4. honvédgyalogezredben **hadapród tiszthelyettesekké** nevezte ki.

* **A hivatalos lapból.** O Felsége **Kassuba** Domokos, a cistercita-rend egri perjele és főgimnáziumi igazgatójának a **Ferencz** József-rend lovagkeresztjét, dr. **Pavlovits** Simon Bács-Bodrog vármegyei főorvosnak a királyi tanácsosi címet, dr. **Janny** Gyulának az országos vöröskereszt-egylet Erzsébet kórháza igazgatójának s törvényes utódainak a »fehérvári« előnevet adományozta. Azonkívül dr. **Tangl** Ferenczet az állatorvosi főiskola élet- és szövettani nyilvános rendes tanárát a budapesti tud. egyetemen megüresedett élet- és körvegytani tanszékre nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

* **Száguldozó közúti.** Számtalan panasz és felszólalás történt már a közbiztonságot veszélyeztető száguldozás miatt, melylyel keskeny nagyforgalmu utcákon egyes fuvarosok és fiakkeresek merényletet követnek el a járókelők ellen. De az állapot megszüntetésére mi sem történt. Sőt úgy látszik a példa ragadós, s most már a közúti vasut pályáján is otthonos az észnélküli száguldozás. A tolató és kisértő gépek, bent a város közepén, s a mindig emberlepett Kolozsvári-utcán a város területén meg nem engedett sebességgel száguldoznak elegendőnek tartva a közbiztonság érdekében egy két csilingeléssel figyelmeztetni az utca népét, a mely még egyik pillanatban még neszt se hallja s a másikban megnyomat se látja a rohanó gépek. Felhívjuk a türelmetlen állapotra a rendőrség figyelmét, a bekövetkezendő balesetek kikérülése céljából.

* **Nagyváradi iparosok Budapesten.** A Budapesten Szent István napján megnyitandó iparos segéd- és tanonczmunka kiállítását az egész országból igen sokan látogatják, amit nagyban elősegít az a körülmény, hogy a kereskedelmi miniszter a kiállítás megtekintése céljából a fővárosba utazó iparosok, iparos segédek és tanonczok részére féláru menetjegyek kiadását engedélyezte. Nagyváradról 70—80 iparos, továbbá iparossegéd és tanoncz utazik fel a kiállításra, akik a féláru jegy váltására jogosító igazolványt az illetékes csoportvezetőktől veszik át. Tegnap, kedden éjjel 11 óra 04 perczkor mintegy 25 tagból álló csoport utazott fel Nagyváradról, id. **Gáll** László vezetése alatt. Ma, szerdán délben 11 óra 36 perczkor **Stágl** Kalmán csoportvezetővel a következők utaznak:

Vlád Agoston, **Bodnár** János, **Bumbera** István, **Leukucza** József, **Ujváry** Géza, **Zemann** János, **Zemann** Jánosné, **Morvay** Vilibáld, **Morvay** Vilibáldné, **Stágl** Kalmán, **Szabó** Ferencz, **Szabó** Ferenczné, **Kovács** Béla, **Kovács** Béláné, **Iványi** István,

Ugyancsak ma, szerdán éjjel 11 óra 04 perczkor pedig a következők utaznak a fővárosba, **Széles** Lajos csoportvezetővel élőkön:

Barza József, **Barza** Mariska segédmunkásnő, **Szabó** Károly, **Mecséry** Pál, **Tesz'er** Emil, **Glück** Lipót, **Wodinszky** Rezső, **Hoffmann** János, **Sittner** István, **Fazekas** György, **Szakács** Ferencz, **Barabás** Sylvester, **Barabás** Sylvesterné segédmunkásnő, **Winkler** Adolf, **Barza** Józsefné segédmunkásnő, **Keckeméthy** István, **Keckeméthy** Istvánné segédmunkásnő, **November** Lajos, **November** Lipót, **Szé-**

les Lajos, Acs Sándor, Tonk Emil, Tonk Emilné segéd munkásnő, Szabó József, Kiss János, Stáry Lajos.

* **Pletyka a Rézalján.** Mint értesültünk, a Rézalján szájról-szájra kél egy galád pletyka, mely egy tisztos polgárt, *Meiszter Gyula* fekedti lakos erdővédet igyekszik tönkretenni. A pletykának az adott tápot, hogy Meiszter Gyula felesége és gyermekei mérges gomba fogyasztásától súlyosan megbetegedtek, sőt Meiszter Gyula neje áldozatául is esett a gombamérgezésnek. Most már egyesek olyképp magyarázták a dolgot, mintha Meiszter Gyulánét férje mérgezte volna meg s így akartak a különben is nagy csapástól sujtott embernek még több kellemtelenséget szerezni. Azonban, mint saját szemünkkel meggyőződünk az ügyészi végzésből, mert a rosszakaratu feljelentés alapján a bíróság is beleavatkozott, de nem látott okot az elhunyt nő gyógykezelő orvos nyilatkozata alapján az exhumálásra — az egész híresztelés rosszakarata pletyka. Mindezt szükségesnek tartottuk a megharcolt családfő érdekében megírni, hogy véget vessünk a pletykának.

* **Segéd- és tanonczipari kiállítás Győrött.** A kereskedelmi miniszternek az ország kereskedelmi és iparkamaráihoz intézett felszólítása következtében a győri kamara is rendezett segéd- és tanonczmunkakiállítást, a melybe a kamarai kerületben levő Győr, Komárom, Esztergom, Pápa és Veszprém városok iparos tanonczai és segédei halmozták fel munkáikat, kézügyességük és tanultságok bizonyítékait. A kiállítás ehhez képest gazdag és változatos és a maga nemében értékes. A győri fa- és fémipari szakiskola házában nyílt meg Nagyboldogasszony napján nagy érdeklődés mellett. Ott volt a megnyitási ünnepen Laszberg Rudolf gróf főispán, a kereskedelmi miniszter képviseletében Hlavacs Kornél kir. iparfelügyelő, továbbá a vármegye, a város és az iskolák képviselői és Esztergom városából 110, Komáromból 70 főnyi csoport érkezett a kiállítás megtekintésére. Schlichter Lajos, a kereskedelmi és iparkamara ipari osztályának elnöke nyitotta meg a kiállítást, mely hatást keltő beszédet mondva a munkásnak főlebbvalói és a közönség iránt való kötelességeiről és további szorgalomra, tisztességre, becsületes munkásságra és a törvények tiszteletére intve a munkás ifjúságot. Az ország iparát — mondotta az elnök — csak így vihetik előbbre és ha az iparosok helyzete az országban erős, akkor az ország jövője biztosítva van. A megnyitás után Schlichter kamarai elnök a »Fehér hajó« termeiben vendégeit látta a kiállítás rendezőit és a vidéki ipartestületek elnökeit. A kiállítás tíz napig lesz nyitva.

* **Tűz Szent-Andráson.** Tegnap éjjel a Nagyvárad szomszédságában levő Szent-András községben pusztított a tűz. A bíró udvarán kigyuladt egy kazal, amelytől a közelben levő másik kazal is meggyuladt s porrá égett. A lakosság, a Nagyváradról kivonult tűzoltókkal együtt eloltották a tüzet. Laképület nem gyuladt meg s így tulzotak azok a hírek, amelyek 50—60 ház égéséről szólnak. Az egész községben alig van annyi ház.

* **Jubiläum és zászlószentelés.** A győri kereskedelmi ifjúság egylete fennállásának negyedszázados jubileuma alkalmából vasárnap délelőtti zászlót szentelt fel fényes ünnep égeretében. Az ünnepély már szombat este kezdődött, midőn az egyesület lampionos szerenáddal tisztelte meg Hilbert Ferenczné zászlóanyját, Laszberg Rudolf gróf főispánt és Hlavacs Kornél iparfelügyelőt, mint a kereskedelmi miniszter képviselőjét. Másnap délelőtti a benczés-rend székesegyházában az ünnepi misét Babics Lajos dr. kanonok mutatta be. Stromme Viktoria benczés tanár mondta az ünnepi szónoklatot, Farkas Matyas városi tanácsos a Széchenyi-téren a fölavató beszédet, azután a szögbeverés következett. Délben 160 terítéki banquet volt a Lloyd nagytermé-

ben. Este fényes táncmulatság. Az ünnepen részt vettek az országos kereskedelmi ifjúsági egyesület és az ország társaságának számos kiküldöttei.

* **Több észszel, de kevesebb pénzzel.** A városligeti tóra sok a panasz, hogy elpocsolyásodott s megrontja a víz kigőzölése a környék levegőjét. Az elmúlt évben a városi mérnöki hivatal ki akarta tisztítani a tavat; alkalmatlan időben, hozzá nem értő emberek összekotorták a tó vizét s a moszatot összeszaggatták, a gyökereit pedig bennhagyták. De ez mellékes, az a fő, hogy jó összeget kifizettek érte. Most azt látjuk, hogy sokkal kevesebb költséggel, de több szakértelemmel egészen meg lehet tisztítani a tavat a mindenféle gazoktól. — Pár nap óta egy emberrel takarítatja *Rátkay József* a tavat s nagy részben már kristálytiszta a víz, szépen meglátszanak a fenéken a kövek. A tavon kívüli rész, amely a város további gondozásában maradt, most is csak oly elhagyatott, mint azelőtt. — A Városliget ellen felszólaló váro-atyák, no meg a mérnöki hivatal most megnézhetik a városligeti tavat s meggyőződhetnek, hogy nem a víz romlott meg abban, hanem a moszatok pocsékolták össze a tó felületét.

* **Elragadt talyiga.** Tegnap délelőtti megdöbentő rémes látvány csodította össze a Nagyteleki-utca járó-kelőit. *Nagy Sándor* városi fuvaros lova egyszerre megvadult s örült rohanással ragadta magával a könnyű talyigát, melyben *Nagy Sándor* kétségbeesett erőfeszítéssel igyekezett lovát megfékezni, de az egyszerre fölfordította a győngye talyigát, mely maga alá temette a szerencsétlen fuvarost. A megvadult ló erre még vadabb száguldással vonszolta tovább a roncsokba tört talyigát, míg nem a járókelőknek sikerült megfékezniük. *Nagy Sándor* életveszélyes sérüléseket szenvedett s eszméletlenül szállították hattyu-utcai lakására.

* **Egy nagyváradai származású művészről sikere.** Nagy-Egyedről írják: Folyó hó 15 én este Tordai *Grail Erzsébet* művész, ki európai hírnevet szerzett a magyar költők ismeretével, Nagy-Egyeden, hol rokonainál üdül, a szegény tanulók segélyező egyesülete javára jól sikerült Arany estélyt rendezett. A nagy költő művészetét s jellemét találóan jellemző és művészi eszen előadott költői szemelvényben ismertette. Tordai *Grail Erzsébet* évek előtt, mint a nagyváradai felső leányiskola tanára-ője Nagyváradon tartózkodott.

* **Milyen a termés?** Keszthelyről írják: Zalavármegye nagykanizsai, pacsai, zalaegerszegi és keszthelyi járásában az aratás jó eredménnyel végződött, de a többi járásban az eredmény gyenge marad. Az összeállított hivatalos becslési adatok szerint a különbözet a múlt évi terméshez szemben 121.138 mm. gabona, mely hozzávetőleg 1.600.000 korona értékkelülmbséget jelent. A különbség nagyon jelentékeny a búzánál és az árpánál. A gabona mió-ége a sok kedvezőtlen idő daczára, jó részt kielégítő. Tekintélyes károkat okozott a rozsdá fellépése és az egerek pusztítása. A gyakori esőzések jótékony hatással voltak a tengeri, burgonya, takarmány, cukorrépa és kerti vetemények fejlődésére. Jó befolyással volt a hűvös nyár és gyakori eső a lóherére.

* **A »Jugend« kitiltása.** A belügyminiszterium a »Jugend« című müncheni élelaptól a Szent István korona országainak területére a postai szállítási jogot megvonja.

* **Ert-sítések.** A polgári tak és segélyszövetkezet 6. éviarsalátának b fizetési ma, csütörtökön ünnep miatt d. e. 9—11-ig teljesítendő. — A filléres takaré- és segélyszövetkezet értesíti t. a ján, hogy a befizetések holnap csütörtökön Szent István napján délután helyett csütörtök d. e. 9—11 óráig teljesítendő.

* **Nagy tűzvész Mária-Cellen.** E hónap 15-éről 16-ára virradó éjjelen nagy tűzvész pusztított Mária-Cellenben, a híres búcsuhelyen. Több mint 1000 búcsujáró szorongott a veszedelem óráiban Mária-Cellenben. A búcsusok tekintélyes része magyar volt. A sok ezer ember nem fért el a lakásokban s a korcsmákban, azért nagyrészt a padlásokon háltak szénán. Háromnegyed tizenegy órakor vészkiáltások riasztották fel a szunynyadó búcsusokat. A harangokat félreverték, az emberek ijedten rohantak ki az utcára. Néhány perc alatt hat ház állott lángokban s féltő volt, hogy a heves keleti szél egész Mária-Cellt lángba borítja. Hat ház teteje égett, mindegyiknek padlásán búcsusok pihentek, akik rémtűten rohantak le az utcára. Asszonyok, férfiak és gyermekek futkostak fel s alá a bibor-lényben uszó utczákon, keresték kétségbeesve a családtagjaikat, akik eltévedtek a megrémült emberek ezreinek tolongásában. Egyes csoportok leterdelték s az ég felé emelve kezeiket, jajgatnak és imádkoztak. A nagy tolongásban két stájer asszonyt elgázolt a fejét vesztett tömeg s mind a ketten ott haltak meg az utca porában. Több száz zarándok a nagy kavargásban elvesztette a pénzét és ruháinak egy részét, ezek a szegény emberek most is ott vannak még Mária-Cellenben s zaklatják a hatóságot, hogy teremtsen elő elvesztett értékeiket. A tűz nyolcz házat pusztított el, a kár vagy 100000 korona.

* **Betörők.** Tegnap éjjel ismeretlen tettesek betörték *Releg József* gazdálkodó peczeszőlősi lakásába s onnan három darab párnát, egy férfi ruhát és több más értékes holmit is magukkal vittek. A betörést csak tegnap reggel vették észre, miről rögtön jelentést tettek a peczeszőlősi csendőrségnek. A tolvajok valószínűen kóbor cigányok. A csendőrség nyomoz.

x A n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk **Fülöp István** jó hírnévnek örvendő vendéglőjét és szállodáját, ugyszintén a mai kor igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért, tisztán kezelt boraiért, ugyszintén pontos és előzékeny kiszolgálásáért minden oldalról elismerést érdemelt ki. Továbbá különös gondot fordít szállodájára, melynek szobáit egészen újonnan restauráltatta, a szobáikat pedig tetemesen leszállította, hogy ez által is tanubizonyítást adjon üzletének szoliditására. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett cigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket. 134.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyváradai Műszaki Villamos Vállalat** (Nagyvárad takarékpénztár-épület) költségtérítést kér, mely a **legalaposabban és teljesen díjmentesen** állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét** *Szabó és Hajnal* jóhírű fűszerkereskedő cég lapunk mai számában levő hirdetésére. 117.

x **Felhívjuk olvasóink becses figyelmét** **Kecskeméty István** (Lukács György-utca sarok), jóhírűnek örvendő vendéglőjére, mely jó konyhájáért, és tisztán kezelt italaiért és előzékeny, pontos kiszolgálásáért minden tekintetben elismerést érdemel.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet ülése.

A Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi augusztus hó 19-ik napján d. v. 5 órakor lakáson tarandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1903. évi augusztus 28. napján. Ozv. báró *Gerliczy Félix*né elnök.

A második keresztény szociális kurzus.

A Katolikus Körök Országos Szövetsége kezdeményezésére az ország minden vidékéről kongresszusra gyűltek össze a katolikus mozgalmak iránt érdeklődő egyházi és világi férfiak. A kurzuson mintegy hatszázan vettek részt. A kongresszus tagjai a molnár-utcai Katolikus Körben gyűltek össze.

Giesswein Sándor szép beszéddel nyitotta meg az ülést és Majláth József grófot ajánlotta elnöknek, akit a jelenlévők egyhangulag megválasztottak. Gróf Majláth József megköszönvén a bizalmat, nyomban hozzáfogott nagy érdeklődéssel fogadott előadásához. A keresztény szociálizmusról és a keresztény szociális kurzusokról tartott előadást, amelyben összefoglalta a szociálistudomány történetét, vázolja szerepét és arra a konklúzióra jut, hogy oly szociális reformot kell megvalósítani, amely az ember méltóságának, rendeltetésének legjobban megfelel, kivéve belőle az individualizmust, előtérbe helyezve a keresztény szeretet elveit. Dr. Helvey Lajos a falu védelméről tartott érdekes előadást. Szerinte egészséges, erkölcsös községi élet alapja a nemzet fejlődésének és vagyonosodásának. Hozzászóltak még a kérdéshez: Huszár Károly, aki nagyobb és hathatósabb védelmet követel a falu népének; továbbá Békefi Elek, zalakoppányi igazgató tanító, aki az iskolamulatók szigorúbb ellenőrzését, a gyermekeknek a korcsmákból csendőrök által való elvonatását kéri. Szikcsák Ferencz tanító pedig a korcsmák megrendszabályozását sürgeti. Gróf Majláth József ezután a konferencia folytatását délutánra halasztotta.

A délutáni ülésen:

Virág István tanár értekezett a *mezei munkások egyesületeiről*. A vörös szociálistákkal való küzdelem sikerét egyesületek alakításával gondolja legkönnyebben biztosíthatónak és sürgeti, hogy különösen a mezőgazdasági munkásnép körében mentől több keresztény munkásegylet alakíttassék.

Vaszary Mihály primási bányafelügyelő a *háziipar* társadalmi gazdasági fontosságáról értekezett. A háziipar propagálása két téren történhet és kell történnie: az államnak is meg kell tennie a magáét, de a társadalomnak is. Lényeges szükség az, hogy a rabok a háziiparnak ne csináljanak konkurrenciát.

Ernszt Sándor országgyűlési képviselő előadása következett a *telepítésről és a parcellázásról*.

A nagyérdemű előadáshoz Páll Albert gyergyó-alfalusi tanító szól, aki csak úgy vár egy telepítéstől sikert, ha a telepek nem foglalhatók, le, ha azok tőle el nem vehetők. A székegy addig volt boldog, míg birtoka elfoglalhatatlan, míg a birtok kötött volt.

Tillmann Béla tételekbe foglalná az itt elhangzott eszméket, hogy azok el ne veszessenek. Ez eszmetisztázásból vár sikert, a nagybirtokosnak fokozott érdeklődéséből vár eredményt, szeretné, ha a szociális tevékenység nagyobb lenne éppen azok körében, akiknél e kérdések békés megoldása remélhető.

Pécsi Agoston (Tisza-Roff) a bérletrendszert mellett emelt szót. Helvey Lajos a legmelegebben támogatja az előbbi indítványt, Boromissza Károly kalocsai kanonok, a katolikus szövetkezetek elnöke, helyi tapasztalait mondja el.

Igazságszolgáltatás.

Sajtóper a Nagyvárad ellen.

A Nagyvárad augusztus 14-iki számában — *Vádak egy lelkes ellen* címmel egy cikk jelent meg, mely sikkasztással vádolja Diamandi Miklós dr. volt belényesi internátusi igazgatót. A nevezett cikk megdöbbentő üzemekkel hozta kapcsolatba a Diamandi dr. nevét egy állítólagos feljelentés révén, melyet az aradi gör. kel. szentszékhöz nyújtottak be.

E fölötté kompromittáló cikk miatt Diamandi Miklós dr. sajtóper indított a Nagyvárad című napi lapellen.

NYILTTÉR.

Kecskeméty István

étterme és sörcsarnoka,
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márcziusi sör*.

315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó közönség* szives figyelmét felhívni, hogy

vendég-szobáimat

ujjonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok, ugyisintén

— szállóhely —

olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

TAVIRATOK.

A pápa és Franciaország.

Páris, aug. 18. A Figaro tudósítója beszélgetést folytatott Rochemaure herczeggel, akit a pápa a minap fogadott. A herczeg szerint a pápa kijelentette, hogy a konkordátumot okos, bár nem hibátlan műnek tartja. Mindenesetre ez legjobb úgy az egyház, mint Franciaország érdekében. (M. T. I.)

Hirek a válságról.

Budapest, aug. 18. (Saját tud. táv.) Előre láthatóan eltelik négy hét, míg a király az új kabinet megalakításával valakit megbizhat. Ennek magyarázata a király elfoglaltságában keresendő. Ugyanis most 8 napig Budapesten a politikusokkal értekezik s aztán az angol király fogadására Bécsbe utazik. Edvárd király látogatása után az aradi hadgyakorlatra, innen ismét Bécsbe az Erzsébet királyné emlékére tartandó rekviemre, majd a galicziai hadgyakorlatokra utazik a király. S ezután Bécsben fogadja Vilmos császár látogatását. Mindez a legszigorubb számítások szerint is négy hetet igénybe vesz.

Budapest, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A Hazánk tegnapi kombinációját ma is fentartja. A Magyar Szó Bánffy jelölt miniszterelnöknek, de még általánosán mindig Apponyi áll előtérben a miniszterelnökjelöltek között.

Budapest, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű párt mai értekezlete fölötté

néptelen volt. Alig volt valaki a számottevő politikusok közül. A miniszterek közül csupán Héderváry, Wlassics és Darányi jelentek meg. Héderváry hosszasan értekezett Csáky Albin gróffal.

Bécs, augusztus 18. (Saját tud. távir.) Az osztrák parlamentet mindaddig nem hívják össze, míg a magyar viszonyok nem tisztázódnak.

Budapest, aug. 18. (Saj. tud. távir.) A függetlenségi párt a király budapesti tartózkodása idején összehívja a parlamentet, hogy kifejezést adjanak kívánságaiknak.

Egy újabb nemzeti vívmány a hadseregben.

Bécs, augusztus 18. (Saját tud. távir.) A közös hadügyminiszter elrendelte, hogy ezután Szent István napját, mint magyar nemzeti ünnepet a magyar ezredek megünnepeljék s mindazon katonák is szabadságot élvezzenek e napon, akik a magyar határon túl szolgálnak, de Magyarországrol ujonczoztattak.

Hirek a Balkánról.

Szaloniki, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A Konstantinápoly és Szaloniki között közlekedő személyvonatot levegőbe röpítették. A borzalmas robbanás számos emberéletbe került.

Berlin, aug. 18. (Saj. tudós. táv.) Petrov bolgár külügyminiszter jelentést tett, hogy a török kegyetlenkedést tovább tűrni nem lehet.

Bécs, aug. 18. (Saját tud. távir.) Berlini hírek szerint Bulgária mozgósít.

Pusztító vihar.

Budapest, aug. 18. Máramaros-Szigetről írják: E hó 16-án délután 2 órakor Huszt és Királyháza közt oly nagy vihar és jégeső volt, hogy a Máramaros-Szigetről Budapest felé induló vonaton tíz nagy ablaktáblát törte be. A vihar hatalmas fákat döntött ki és a gabonában és a gyümölcsben kárt okozott. (M. T. I.)

Zászlótipró horvátok.

Zágráb, aug. 18. (Saj. tud. távir.) Felháborító horvát arczállanságról, a magyar állameszme alávaló megsértéséről hoz ismét hirt a táviró.

Az elvakult, gyűlölködő horvát csőcselék ismét sárba tiporta a magyar trikolort, nemzeti voltunk szeplőtlen szimbolumát.

Ugy látszik, az eddigi megtorlatlan esetek bátorítják a hetvenkedő élősdieket e tehetetlen bosszura.

O Felsőge születésnapja alkalmából Zapretic község vasuti állomási épületének ormára már kora reggel kitűzték a horvát és a magyar lobogót. Alig történt ez meg, csoportosulás keletkezett az állomás körül s nemsokára már nagy, horvát parasztokból álló tömeg követelte a magyar zászló eltávolítását s megrohanta az állomás személyzetét.

A közben megérkező csendőrök sor-tüzet adtak. Három ember meghalt, több megsebesült. A csőcselék lázong. Az eset óriási felháborodást kelt a fővárosban.

REGÉNY CSARNOK.

Sorsjáték.

Regény.

Írta: Stella (Szöke Berta.)

57.

—A bírót, valamint a lányokat, egyik rokonomnál mutatták be. A fiatal ember igen rokon-szenves megjelenésű, finom, művelt férfi, a lányok is jó benyomást tesznek az emberre, különösen az Ilka — mondta Mércziné — egy kedves, jóságos arcú, középkorú nő, ki, miközben beszélt, nagy jártassággal s ügyesen osztotta kinek-kinek a részét.

— Honnan ismeri őket? — kérdezte ismét, amidőn végre maga is hozzájutott az évéshez.

— A bíróval Bécsben találkoztam, az öreg ur szegény tavaly meglátogatott bennünket.

A társalgást másfelé terelte a háziúr és Márta örült ennek, szinte félt főnökője további kérdéseitől. Meg kell mondanom mindent, az ő kedvükért nem akarnék lemondani a Láposival való levelezésről — gondolta — és gyanúsításokra nem szabad okot adnom. Boszszankodott ugyan e miatt, de még sem tehetett másképp, ha magát helytelen feltevésektől megakartja óvni. Különbösen sem titkolhatnám el, hisz egyszer csak elmegyek Bagosra s akkor hogyan magyaráznom meg találkozásunkat, mely végre is vagy az ő rokonuk valamelyikénél, vagy Láposiéknál lehetne.

Ebéd végeztével még sokáig beszélt neki Mércziné, a részvénytársaság méltatlan eljárásáról, a bíró nemes büszkeségéről, melylyel a felajánlott végkielégítést visszautasította. Most azt is megtudta Márta, hogy Láposi igen előkelő családból való s hogy a gazdag rokonok megakarták könnyíteni nehéz sorsát, szétszítva maguk között a lányokat, de a bíró nem egyezett bele. Kegyelem kenyeret nem fognak enni a hűgaim, amíg dolgozni tudok. Jobban esik a ve-rejtek árányszerzett kenyér az alamizsnánál. Aztán a dolog nem szégyen. Olyan boldogsággal töltötte el aza tudat, hogy a férfi, kit álmai oly gyakran állítanak eléje, nemes, becsülésre méltó ember. Jobban estek neki e dicséretnek, mintha saját magát halmozzák el vele.

— Kíról van szó? — kérde a belépő háziasszony sógora, egy csinos, magas, erőteljes szöke férfi, átható, fűrkésző tekintetű vetve a nevelőnőre, ki a tekintet alatt mélyen elpirult.

— Láposi Kálmánról — felelt Mércziné — a kisasszonynak jó ismerőse.

— Nekem iskolatársam volt, hanem kérdezni akarok valamit kisasszony — szól, egy lapot a zsebéből kivéve s Márta elé tartva — ki ez a hölgy, ha szabad tudnom?

Márta elnevette magát. A Szamos-bagosi Közlöny egy szerkesztői üzenete volt, mely az ő incognitóját fedezi fel valamely kíváncsi olvasó óhajára.

— Ejnye ezek az ujságírók, de szeretnek pletykálni — szól, átnyújtva a lapot — rosszabb egynémelyik bármely vén asszonynál.

— Ez nem pletykálás kérem — j gyozte meg Bánki — ők a közönség szolgálatában állanak s ha a szerzőnő nem tiltja meg az incognitó elárulását, miért ne tegyék.

— Nekem a maguk lapjával egyáltalán nem volt soha dolgom, azt sem tudtam, hogy létezik-e.

— S mégis, rég látok Czippa álnév alatt megjel-nit tárczákat, hát honn-on jön ez?

— Lápositól tudom, hogy átvészlik a Felső-Magyarországi Szépirodalmi Közlönyből, én direkt soha sem küdtem nekik. S milyen jól vannak értesülve kiléteimről!

— Ugy, hát a kisasszonyban írónőt tisztelhetünk — vette át a szót a háziasszony. — No, ez igen szép dolog, még majd büszkék lehetünk magára. Olivastam már e név alatt sok nagyon csinos dolgot.

— Most már aztán minden rosszat tudnak rólam Nagysádotok, — nevetett Márta és ott hagyta a kis társaságot, hogy növendékei után lásson, mert két óra felé járt az idő.

XIII.

Oszi köd borította a tájat. A Pércset keresztül szelő Szamosból sűrű szürke párázatok szálltak fel, melyek mintegy nedves, csaknem átláthatatlan fátol, takarták a várost. Tíz lépésnyire már nem lehetett kivenni az alakokat, a tárgyakat. A csinos városka utcái néptelenül tátongtak, nem járt csupán az, akinek nagyon sürgős dolga volt. Az is fázósan húzta nyakát kabátja gallérjába s szapora léptekkel igyekezett fedél alá jutni. Az óra alig mutatott fél négyet, de a szobában sötétség uralgott. Márta az ablaknál állt, homlokát az üvegre nyomva, bámult a mindinkább terjedő ködbe. A sűrű, szürke lepel egyszer-egyszer megbillent lelki-szemei előtt, kedves szeretett alakokat látatva.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Árutermeleési szövetkezet.

A minapában megalakult árutermeleési szövetkezet szépen halad a megkezdett uton. Mint már említettük, a szövetkezet igazgatósága nem állít fel áruraktárt, amennyiben nem akar a már meglevő s a kiskereskedőket többnyire előzékenyen kiszolgáló nagykereskedőknek versenyt támasztani.

Az áruraktár helyett a szövetkezet meghonosította a forgalmi jutalékra való igényt, amely szintén szép eredményt fog feltűntetni.

A forgalmi jutalékot a nagyobb czégek többnyire átalányban váltják meg. Mint értesültünk, a forgalmi jutalékot eddig a következő czégek váltották meg:

Krausz Béla sörgyáros, Váli Péter szikvizgyáros, László és Hunyadi malom, Bognár és Szántó a »Dréher« sör főraktára pálinka és bor nagykereskedő czég.

A szövetkezet jelenleg több előkelő czéggel tárgyal. A szöv. tagok vagy a társulati közöny, vagy levél útján értesítettnek.

Határidők.

	Budapest, aug. 18.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. aug. 18-án.

Magyar aranyjárdék 4	120.—
Magyar koronajárdék	90.75
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/10	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.25
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.50
Oszták járadék papirban	100.—
Oszták járadék papirban	100.30
Oszták járadék aranyban	121.—
Oszták korona járadék	100.75
Oszták államsorsjegyek	154.75
Oszták magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	726.—
Oszták hitelintézet részvény	661.50
Páti vista	95.10
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Nemethirolalmi márka	117.35
Londoni vista	289.20
20 márkás arany	23.48

SZERKESZTOI POSTA.

M. Gy. Nem voltam idehaza, azért késett a közlés. A dolog lényegét leadtam, de a többit még nyilttérben sem vagyok hajlandó leadni. Ilyen hang nem való a mi lapunkba.

D. M. Balaton-Füred. Az előbbi üzenet vége Onnek is szól. Mi annak idejében nem örültünk valami tulságosan Mangra megválasztásának, de azért nem vagyunk hajlandók ilyen hangú és tárgyú közleményeket még nyilttérben sem közölni.

A szerkesztőart felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Mintegy 50.000 különféle zöld ojtás eladó őszi szállításra, rendelések már most elfogadtatnak. 117

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

Nagybani szállóeladás. Csemege szálló kilója 24 kr.

Nagyobb vételnél árengedmény.

Görög- és cukordinnyekben nagy választék.

Nagy raktár sajt-nemlék, prágai sódar, szalámiból. Naponta friss TEA-VAJ 1 kilo 1 frt 20 kr.

Világhírű

Előpataki gyógy- és borviz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsinkkal díjtalanul hazaküldünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjtalanul küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

SZABÓ ÉS HAJNAL.

Ujdonság! Megay Foot-Ball bombái a legkiválóbb csokoládés gourmand-csemege 1 darab 15 kr.

Eladó bor.

A nagyvárad i. sz. káptalan 1902. évi termesü borából

18 hl. aszalai (hegyaljai) fehér,
50 „ bagaméri fehér,
23 „ „ veres,
28 „ „ siller,
10 „ h.-k.-ujlaki fehér bor

egyben, vagy hectoliterenként is eladó.

Az eladási feltételek a Sál Ferencz-utcza központi irodában meg tudhatók.

Nagyvárad, 1903. évi aug. hó.

381

Papp Imre s. k.,
urad. főtitizt.

Utánnomás nem díjaztatik.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 807.

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet működését megkezdette.
Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvételnek.
A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca*. (Sándor Samu-ház.)

859.

Az igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 29

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyváradi Takarékpénztár, részvénytársaság.

839

812

A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság“

működését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapírokra és áru-készletre.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az igazgatóság.

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló-fénymáz.

Mindennemű gazdasági és házi cikkek. Mindennemű ásvány- és gyógyvizek.

Világhírű vásártelki mórso.

Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül *ajánlom saját termésű boromat literenként a 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.*

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,
Bémer-tér.

862

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.